

Utlåtande Rotel VIII (Dnr KS 2021/648)

Lättnader gällande avgifter för serveringstillstånd 2021 med anledning av coronapandemin

Hemställan från socialnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Socialnämndens framställan om att avgifter för serveringstillstånd och tillsyn av serveringstillstånd 2021 efterskänks godkänns.
2. Socialnämnden medges att i samband med tertialrapport 2 återkomma med eventuellt behov av budgetjustering.

Föredragande borgarrådet Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställer i budget årligen avgifter för stadens tillsynsverksamhet. Tillståndsenheten är en resultatenhet organiserad på socialförvaltningen. Avgifterna täcker tillståndsenhetens arbete med tillståndsgivning och tillsyn. Avgiften faktureras i början av året och avser innevarande år.

Efter hemställan från socialnämnden fattade kommunfullmäktiges beslutade den 14 december 2020 om *Efterskänkning av avgifter för tillsyn av serveringstillstånd 2020* (dnr KS 2020/1540). Avgiften för tillsyn består av tre delar, en fast avgift för stadigvarande tillstånd, en rörlig avgift baserad på serveringstiden för servering till allmänheten och en rörlig avgift baserad på omsättningen av alkoholdrycker (inkl. moms) för servering till allmänheten. Som minst kan en verksamhet faktureras 2 000 kronor och som mest 31 000 kronor per år. Ingen fakturering har skett avseende tillsynsavgifterna under 2021.

Avgifterna för tillståndsgivning består av ansökningsavgifter för nya serveringsställen, ägarskiften på serveringsställen samt olika tillfälliga förändringar t.ex. av serveringsyta och serveringstider. Avgifterna innefattar också anmälningsavgifter gällande förändringar i juridiska personer som har serveringstillstånd. Den lägsta avgiften är 600 kronor och den högsta är 12 000 kronor. Tillståndsenheten har under 2021 fakturerat ärenden inkomna under januari och februari.

I Sverige och i resten av världen fortsätter spridningen av det virus som orsakar covid-19. Såväl staden som regeringen har sedan pandemins början vidtagit flera åtgärder för att minska smittspridningen. Flera av restriktionerna har inneburit negativa konsekvenser för restauranger och andra serveringsställen med kraftigt minskade intäkter som följd.

Socialnämnden har i en framställan till kommunfullmäktige föreslagit att avgifterna för tillståndsgivning för 2021 efterskänks.

Beredning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till socialnämndens framställan.

Mina synpunkter

Covid-19-pandemin fortsätter att slå hårt mot Stockholms företagare. Föreliggande ärende är en del av det omfattande stödpaket som den grönbå majoriteten har presenterat för att försöka hjälpa stadens näringsliv i det extremt ansträngda läge som råder.

Restaurangbranschen är en av de branscher som har drabbats särskilt hårt. Livsverk har raserats, och många stockholmare som fått sitt första jobb och sin första fot in på arbetsmarknaden står nu utan arbete.

Socialnämnden ansvarar för tilldelning och tillsyn av serveringstillstånd. För detta tar nämnden ut en avgift av dem som ansöker om eller innehar tillstånd. Nämnden har inkommit med en hemställan om att kommunfullmäktige ska eftersänka avgifterna för 2021. Ett sådant beslut skulle återspegla det faktum att tillsyn inte kommer att kunna ske fullt ut under året på grund av pandemin, men också utgöra ett stöd till en mycket utsatt bransch. Eftersänkningen finansieras genom att socialnämnden i samband med tertialrapport 2 kompenseras för bortfallet i intäkter.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Socialnämndens framställan om att avgifter för serveringstillstånd och tillsyn av serveringstillstånd 2021 efterskänks godkänns.
2. Socialnämnden medges att i samband med tertialrapport 2 återkomma med eventuellt behov av budgetjustering.

Stockholm den 2 juni 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jan Jönsson

Hans Altsjö

Remissammanställning

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställer i budget årligen avgifter för stadens tillsynsverksamhet. Tillståndsenheten är en resultatenhet organiserad på socialförvaltningen. Avgifterna täcker tillståndsenhetens arbete med tillståndsgivning och tillsyn. Avgiften faktureras i början av året och avser innevarande år.

Efter hemställan från socialnämnden fattade kommunfullmäktiges beslutade den 14 december 2020 om *Efterskänkning av avgifter för tillsyn av serveringstillstånd 2020* (dnr KS 2020/1540). Avgiften för tillsyn består av tre delar, en fast avgift för stadigvarande tillstånd, en rörlig avgift baserad på serveringstiden för servering till allmänheten och en rörlig avgift baserad på omsättningen av alkoholdrycker (inkl. moms) för servering till allmänheten. Som minst kan en verksamhet faktureras 2 000 kronor och som mest 31 000 kronor per år. Ingen fakturering har skett avseende tillsynsavgifterna under 2021.

Avgifterna för tillståndsgivning består av ansökningsavgifter för nya serveringsställen, ägarskiften på serveringsställen samt olika tillfälliga förändringar t.ex. av serveringsyta och serveringstider. Avgifterna innefattar också anmälningsavgifter gällande förändringar i juridiska personer som har serveringstillstånd. Den lägsta avgiften är 600 kronor och den högsta är 12 000 kronor. Tillståndsenheten har under 2021 fakturerat ärenden inkomna under januari och februari.

I Sverige och i resten av världen fortsätter spridningen av det virus som orsakar covid-19. Såväl staden som regeringen har sedan pandemins början vidtagit flera åtgärder för att minska smittspridningen. Flera av restriktionerna har inneburit negativa konsekvenser för restauranger och andra serveringsställen med kraftigt minskade intäkter som följd.

Socialnämnden har i en framställan till kommunfullmäktige föreslagit att avgifterna för tillståndsgivning för 2021 efterskänks.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 april 2021 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag att sätta avgiften för ansökningar och anmälningar gällande serveringstillstånd till 0 kr under 2021.

2. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag att återbetala de avgifter för ansökningar och anmälningar gällande serveringstillstånd som fakturerats under 2021.
3. Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avgifter för tillsynen av serveringstillstånd 2021 efterskänks.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 mars 2021 har i huvudsak följande lydelse.

En kommun har ingen skyldighet att ta ut en avgift för tillståndsgivning och tillsyn av serveringstillstånd, d.v.s. verksamheten kan skattefinansieras, men Alkohollagen och Kommunallagen ger en möjlighet att ta ut avgift enligt självkostnad (motsvarande kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller).

Avgifterna är en taxa som fastställts av kommunfullmäktige, och för att ändra i taxan krävs också beslut av fullmäktige.

Retroaktiva beslut till nackdel för enskild är inte tillåtna. De nu föreslagna besluten om att inte ta ut några avgifter för serveringstillstånd samt efterge de som redan betalat ansöknings- och anmälningsavgifter skulle innebära en fördel för de avgiftsskyldiga. Förslaget om återbetalning av avgift skulle avse faktiskt utförda tjänster och måste, om det beslutas, ske med beaktande av likställighetsprincipen och objektivitetsprincipen med tydligt motiverad grund och angiven giltighetsperiod. Under dessa förutsättningar bedöms kommunfullmäktige ha möjlighet att göra ett undantag från tidigare beslutad taxa för tillstånds- och tillsynsavgifter under 2021.

Anledningen till att ett avsteg kan vara lämpligt under 2021 är att verksamheter som har serveringstillstånd samstämmigt rapporterar om svårigheter med att bedriva sina verksamheter utifrån de begränsningar som den pågående pandemin innebär. Det infördes under hösten 2020 ett förbud att servera alkohol efter klockan 22:00, serveringsförbudet skärptes under en tid till klockan 20:00. Förbudet att servera alkohol gäller även under våren 2021. Smittspridningen är i dagsläget hög och det finns inga tecken på att häva vare sig alkoholförbud eller föreskriften om avstånd på serveringsställen. Ett beslut att under 2021 göra ett avsteg från avgifterna för serveringstillstånd är ett sätt för staden att underlätta för samtliga berörda verksamheter. Förslaget beslut innebär dels att inga ytterligare avgifter för tillståndsgivning och tillsyn tas ut dels återbetalning av redan erlagda ansöknings- och anmälningsavgifter.

Tillsyns/tillståndsavgifter åren 2017-2021

Belopp i tkr	Budget 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Tillsynsavgifter	15 698	18 899*	18 208	18 464	18 342

Avgift nyansök./ägarskifte	3 100	3 123	3 643	3 181	3 816
Ändring av befintligt tillstånd	550	517	651	600	591
Tillfälligt utökad serveringstid	200	182	457	460	462
Tillfälligt tillstånd, allmänheten	250	93	518	559	449
Tillfälligt tillstånd, slutna sällskap	100	108	279	270	340
Ändrade ägarförhållanden	817	1 140	1 130	1 092	1 316
Totalt	20 715	24 062	24 886	24 626	25 316

*Tillsynsavgifterna återbetalades till krögarna. Dessa avgifter belastade alltså aldrig krögarna.

I 2021 års budget är framförallt tillsynsavgifterna lägre än tidigare år då avgiften för krögarna till stor del baseras på krögarnas omsättning året före. Då krögarna förlorat omsättning under år 2020 kommer avgifterna således bli lägre år 2021 än år 2020. Exakt hur detta slår har vi inte vetskap om i dagsläget.

Nämndens kostnader för verksamheten är för år 2021 budgeterade till 23 765 tkr. I budgeten ligger således en skattefinansierad del på 3 050 tkr.

Likställighetsprincipen och objektivitetsprincipen har beaktats i och med att samtliga berörda verksamheter omfattas och då det rör sig om en begränsad tidsperiod föreslås att ett undantag från tidigare beslutad taxa för tillstånds- och tillsynsavgifter avseende 2021 görs och erlagda avgifter återbetalas.

Tillståndsenheten är en resultatenhet och är helt intäktsfinansierad. Föreslaget till beslut om att inte ta ut några avgifter för serveringstillstånd under 2021 och att de avgifter som redan fakturerats återbetalas, innebär ett intäktsbortfall för tillståndsenheten på cirka 20,7 mnkr och en stor ekonomisk påverkan för nämnden totalt. Det innebär att nämnden kommer att ha behov av central finansiering för att täcka intäktsbortfallet och föreslås återkomma med ansökan om medel hos kommunstyrelsen i samband med tertialrapport 2.

Beredning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 maj 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att pandemin och de rådande restriktionerna på ett särskilt negativt sätt påverkat vissa branscher i Stockholm. Stadsledningskontoret ställer sig därför positivt till socialnämndens framställan om att efterskänka och återbetala avgifter för serveringstillstånd och tillsyn av serveringstillstånd för 2021. Förslaget till beslut kan bidra till att lindra den ekonomiska situationen något för dessa verksamheter.

En kommun har ingen skyldighet att ta ut en avgift för tillståndsgivning och tillsyn av serveringstillstånd men Alkohollagen och Kommunallagen ger en möjlighet att ta ut avgift enligt självkostnad motsvarande kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller. Stadsledningskontoret kan konstatera att retroaktiva beslut till nackdel för enskild inte är tillåtet men att det nu föreslagna beslutet istället ensidigt skulle vara till fördel för de avgiftsskyldiga.

Förslaget om efterskänkande och återbetalning skulle avse faktiskt utförda tjänster och måste, om det beslutas, ske med beaktande av likställighetsprincipen och objektivitetsprincipen innehållandes en tydligt motiverad grund och angiven giltighetsperiod.

Som socialnämnden betonar så är en anledning till att ett avsteg kan vara lämpligt under 2021 att verksamheter som har alkoholtillstånd samstämmigt rapporterar om svårigheter med att bedriva sina verksamheter utifrån de begränsningar som den pågående pandemin innebär. Delar av 2020-2021 har Folkhälsomyndigheten avrått från besök på barer, restauranger och nattklubbar vilket har haft stor påverkan på branschen. Från och med 24 december 2020 gäller dessutom förbud att servera alkohol efter klockan 20 vilket ytterligare påverkar verksamheterna negativt. Ett beslut att under innevarande år göra ett avsteg från tillstånds- och tillsynsavgiften för serveringstillstånd är ett sätt för staden att underlätta för samtliga berörda verksamheter. Likställighetsprincipen och objektivitetsprincipen beaktats i och med att samtliga berörda verksamheter omfattas och det rör sig om en begränsad tidsperiod.

Tillståndsenheten är en resultatenhet vars över- eller underskott som uppkommit till följd av eget handlande ska föras över till nästkommande år. Stadsledningskontoret kan konstatera att det underskott som förväntas uppstå inte är till följd av eget handlande, varför socialnämnden bör medges att i samband med tertialrapport 2 återkomma med eventuellt behov av budgetjustering.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktiges att godkänna framställan från socialnämnden med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.